

Uchwała obiegowa nr 12b/24
Zarządu Koła Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób
z Niepełnosprawnością Intelektualną w Jarosławiu
z dnia 14 sierpnia 2024 r.

w sprawie zatwierdzenia Standardów Ochrony Małoletnich w Polskim Stowarzyszeniu na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Jarosławiu

Działając na podstawie art. 29 § 1 pkt 1 i 9 Statutu Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną oraz art. 22b ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 560), Zarząd Koła PSONI w Jarosławiu postanawia, co następuje:

§ 1. Zatwierdza się Standardy Ochrony Małoletnich w Polskim Stowarzyszeniu na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Jarosławiu.

§ 2. 1. Standardy Ochrony Małoletnich w Polskim Stowarzyszeniu na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Jarosławiu stanowią załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

2. Skrócona wersja Standardów Ochrony Małoletnich w Polskim Stowarzyszeniu na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Jarosławiu stanowi załącznik nr 2 do niniejszej uchwały.

3. Skrócona wersja Standardów Ochrony Małoletnich w Polskim Stowarzyszeniu na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Jarosławiu w wersji łatwej do czytania i rozumienia stanowi załącznik nr 3 do niniejszej uchwały.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą od 15 sierpnia 2024 roku.

Przewodniczący Zarządu Koła
Zarząd Koła PSONI w Jarosławiu

.....
Wiceprzewodniczący Zarządu Koła
PSONI w Jarosławiu

Katarzyna Wapstra
PSONI w Jarosławiu

Otrzymują:

- 1) Kierownik Ośrodka Wczesnej Interwencji - .....
- 2) Dyrektor Niepublicznej Specjalistycznej Poradni Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka - .....
- 3) Dyrektor Ośrodka Rehabilitacyjno-Edukacyjno- Wychowawczego im. Krystyny Rajtar w Jarosławiu - .....
- 4) Kierownik Filii Ośrodka Rehabilitacyjno-Edukacyjno- Wychowawczego im. Krystyny Rajtar w Jarosławiu - .....
- 5) Dyrektor Ośrodka Rehabilitacyjno-Edukacyjno- Wychowawczego w Oleszycach - .....
- 6) Dyrektor Niepublicznej Szkoły Przystosabiającej do Pracy - .....
- 7) Kierownik Mieszkania Treningowego - .....
- 8) Kierownik Mieszkania Wspomaganego - .....
- 9) Kierownik Centrum Opiekuńczo – Mieszkalnego - .....
- 10) Kierownik Sekcji transportu - .....
- 11) Koordynator projektu indywidualnej asystencji - .....
- 12) Dyrektor BOP - .....

Załącznik nr 1 do uchwały obiegowej
Zarządu Koła nr 12b/24
z dnia 14.08 2024 r.

Standardy Ochrony Małoletnich

w placówkach Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Jarosławiu

Standardy Ochrony Małoletnich obowiązują we wszystkich placówkach i formach działalności wchodzących w skład PSONI Koło w Jarosławiu, o ile personel podejmuje działania z udziałem małoletnich, w szczególności w placówkach i następujących formach działalności:

- 1) Ośrodka Wczesnej Interwencji, 37-500 Jarosław ul. 3 Maja 39A;
- 2) Niepublicznej Specjalistycznej Poradni Wczesnego Wspomagania Rozwoju Małego Dziecka, 37-500 Jarosław ul. 3 Maja 39A,
- 3) Ośrodka Rehabilitacyjno-Edukacyjno- Wychowawczym im. Krystyny Rajtar w Jarosławiu, 37-500 Jarosław os. Witosa 18;
- 4) Ośrodka Rehabilitacyjno-Edukacyjno- Wychowawczym im. Krystyny Rajtar filia w Jarosławiu, 37-500 Jarosław ul. Wilsona 6c;
- 5) Ośrodka Rehabilitacyjno-Edukacyjno- Wychowawczym w Oleszycach, 37-630 Oleszyce, ul. Zamkowa 61A;
- 6) Niepublicznej Szkole Przynoszącej do Pracy, 37-500 Jarosław, ul. Wilsona 6c,
- 7) Mieszkaniu Treningowym, 37-500 Jarosław ul. Zamkowa 3c, ul. Reymonta 4/32, os. Witosa 1/12, 37-630 Oleszyce, ul. Zamkowa 61a,
- 8) Mieszkaniu Wspomagany, 37-500 Jarosław, ul. Wilsona 6a,
- 9) Centrum Opiekuńczo – Mieszkalnym, 37-500 Jarosław, ul. Wilsona 6c,
- 10) Indywidualna asystencja, 37-500 Jarosław, ul. Wilsona 6a,
- 11) Sekcji transportu, 37-500 Jarosław, ul. Wilsona 6a.

Preambuła

Przewodnią zasadą funkcjonowania Standardów ochrony małoletnich w placówkach prowadzonych przez PSONI Koło w Jarosławiu jest podejmowanie działań mających na celu dobro małoletnich. Pracownicy pod kierownictwem Zarządu, Dyrektora, Kierownika podnoszą jakość życia dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami. Personel traktuje małoletnich z należyтым szacunkiem, wobec których nie jest stosowana przemoc. Pracownicy biorą pod uwagę potrzeby małoletnich, przy uwzględnieniu ich stanu psychofizycznego. Kadra realizuje cele placówek biorąc pod uwagę obowiązujące prawo, a także przepisy wewnętrzne

Podstawa prawna

Standardy Ochrony Małoletnich zostały opracowane na podstawie przepisów prawa:

- 1) Konwencji o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. 1991 Nr 120 poz. 526 z późn. zm.);
- 2) ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 560);
- 3) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 424);
- 4) ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 17 z późn. zm.);
- 5) ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 37 z późn. zm.);
- 6) ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2809 z późn. zm.);
- 7) ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2023 poz. 1606);
- 8) ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2023 poz. 535);
- 9) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta" (Dz. U. 2023 poz. 1870);

- 10) rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (t.j. Dz. U. 2023 poz. 1798);
- 11) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (RODO).

Słowniczek pojęć/objaśnienie terminów

§ 1.

Ilekróć w niniejszej Procedurze jest mowa o:

- 1) Standardach Ochrony Małoletnich (dalej „Standardy”) - rozumie się przez to Standardy, o których mowa w ustawie z 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw, zwanej dalej „Ustawą”;
- 2) personelu/członku personelu/pracownika/kadrze – rozumie się przez to osobę zatrudnioną na podstawie umowy o pracę, umowy cywilnoprawnej, a także wolontariusza i stażystę oraz osobę odbywającą praktykę studencką (praktykant);
- 3) placówce – rozumie się przez to placówkę prowadzoną przez PSONI Koło w Jarosławiu oraz formy działalności prowadzone przez PSONI Koło w Jarosławiu, o ile personel podejmuje działania z udziałem małoletnich,
- 4) małoletnim – rozumie się przez to każdą osobę do ukończenia 18. roku życia;
- 5) opiekunie małoletniego – rozumie się przez to osobę uprawnioną do reprezentacji małoletniego, w szczególności jego rodzica lub opiekuna prawnego lub rodzica zastępczego;
- 6) zgodzie rodzica małoletniego – rozumie się przez to zgodę co najmniej jednego z rodziców małoletniego; jednak w przypadku braku porozumienia między rodzicami należy poinformować ich o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinny;
- 7) krzywdzeniu małoletniego – rozumie się przez to jakiegokolwiek zachowania naruszające prawa lub dobra osobiste małoletniego – ucznia, wychowanka, uczestnika placówek objętych Procedurą, sprzecznych z szeroko rozumianym dobrem i interesem małoletniego mające miejsce w trakcie przebywania w placówce, jak również poza jej terenem, w szczególności:
  - a) narażające małoletniego na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
  - b) naruszające godność małoletniego, nietykalność cielesną lub wolność,
  - c) dyskryminujące małoletniego ze względu na płeć, rodzinę lub miejsce pochodzenia, wyznanie, orientację seksualną czy poglądy polityczne, czy z jakichkolwiek innych powodów;
  - d) powodujące szkody na zdrowiu fizycznym lub psychicznym małoletniego, wywołujące cierpienia lub krzywdy moralne;
  - e) ograniczające lub pozbawiające małoletniego dostępu do usług lub świadczeń realizowanych przez placówkę;
  - f) istotnie naruszające prywatność małoletniego lub wzbudzające w nim poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, stosowanych zarówno w formie jawnej lub ukrytej, bezpośredniej czy za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej;
  - g) będących okazywaniem wobec małoletniego braku szacunku czy profesjonalizmu;
  - h) ujawniających jakiegokolwiek informacje o małoletnim osobom nieuprawnionym, w tym innym małoletnim, innym rodzicom, dotyczących wszystkich wrażliwych obszarów funkcjonowania małoletniego w szczególności: jego sytuacji rodzinnej, zdrowotnej, ekonomicznej, prawnej, czy wizerunku;
  - i) będących przejawem przekraczania kompetencji personelu w tym: nawiązywania relacji romantycznych lub seksualnych z małoletnimi;

- j) sprzyjających demoralizacji małoletnich m.in. stosowania w obecności małoletnich wulgaryzmów, alkoholu, narkotyków lub innych środków psychoaktywnych lub udostępniania małoletnim wyrobów tytoniowych, alkoholu, narkotyków, lub innych środków psychoaktywnych;
  - k) mogących być oznaką lub przyczyną braku bezstronności wobec małoletniego, w tym przyjmowania od niego lub jego rodziców pieniędzy czy innych prezentów lub sugerujących istnienie między personelem a małoletnim jakichkolwiek relacji mogących być przyczyną nierównego traktowania małoletniego lub czerpaniem korzyści osobistych z relacji z małoletnim i/lub jego rodzicami;
  - l) będących przekroczeniem nietykalności fizycznej małoletniego lub jego seksualności m.in. dotykania małoletniego w sposób mogący być zinterpretowany przez niego lub innych za niewłaściwy lub nieprzyzwoity;
  - m) będących przekroczeniem niezbędnych czynności pielęgnacyjnych lub higienicznych wobec małoletniego takich jak pomoc w ubieraniu czy rozbieraniu małoletniego, jedzeniu, myciu, przewijaniu i korzystaniu z toalety wykraczających poza jasno sprecyzowane obowiązki służbowe,
  - n) będących zaniedbaniem małoletniego;
- 8) Zarządzie – należy przez to rozumieć Zarząd Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Jarosławiu;
  - 9) kierownik/dyrektorze placówki/koordynatorze projektu – rozumie się przez to osobę odpowiedzialną za przestrzeganie Standardów;
  - 10) danych osobowych dziecka – rozumie się przez to wszelkie informacje umożliwiające identyfikację małoletniego.

Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka/symptomy krzywdzenia małoletnich

§ 2.

1. Personel placówki posiada wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków zwraca uwagę na czynniki ryzyka/symptomy krzywdzenia małoletnich.
2. Do czynników ryzyka/symptomów, o których mowa w ust. 1 zalicza się w szczególności:
  - 1) oznaki fizyczne możliwego krzywdzenia małoletniego:
    - a) widoczne obrażenia ciała, których pochodzenie trudno wyjaśnić i/lub które występują w miejscach przykrytych ubraniem u małoletniego, które nie porusza się samodzielnie,
    - b) rany, otarcia, blizny, sińce, stłuczenia w miejscach nietypowych dla przypadkowych urazów: plecy, pośladki, ramiona, uda, brzuch, krocze i stopy, okolica oczodołów (bez urazu czoła), policzki, usta, skroń, szyja, uszy,
    - c) urazy na więcej niż jednej płaszczyźnie kończyny, głowy, tułowia,
    - d) ślady mają charakterystyczny kształt odcisku dłoni, palców, przedmiotów, szczypania, drapania, gryzienia, duszenia,
    - e) siniaki okularowe, sińce liczne, często symetryczne, w różnej fazie gojenia,
    - f) urazy głowy u małoletnich poniżej 3 roku życia,
    - g) okrągłe punktowe poparzenia, oparzenia na plecach i pośladkach u małych dzieci, na grzbietowej powierzchni dłoni, rękawiczkowe/ skarpetkowe,
    - h) złamania u małoletnich poniżej 3 roku życia, złamania kości kończyny górnej u dziecka niechodzącego, złamania spiralne, złamania dystalne, złamania żeber, złamania bez urazu lub po urazie nieadekwatnym np. upadek z kanapy,
    - i) obrażenia w obrębie jamy ustnej: zasinienia śluzówek warg górnych i dziąseł z rozdarciami wędzidełka,
    - j) stłuczenia i skaleczenia warg, dna jamy ustnej i języka w wyniku prób karmienia na siłę, wpychania smoczka itp., urazy kącików ust, krwiopłucie i krwawe wymioty,

- bezpośrednie urazy podniebienia miękkiego, tylnej ściany gardła, złamania zębów, uszkodzenia dziąseł, złamanie żuchwy,
- k) urazy nosa, złamania, krwiaki (zropiałe) przegrody nosa,
  - l) wielokrotne „przypadkowe” zatrucia, niewyjaśnione nieżyty żołądkowo - jelitowe,
  - m) odmrożenia, hipotermia,
  - n) słaby przyrost masy ciała, niedożywienie,
- 2) oznaki fizyczne możliwego seksualnego krzywdzenia małoletniego:
- a) uporczywe i/lub nawracające objawy (np. krwawienie, nieprawidłowa wydzielina, ból, dyskomfort) ze strony odbytu/narządów płciowych bez wyjaśnienia medycznego,
  - b) ślady obecności ciała obcego w pochwie lub odbycie (objawem wskazującym na ciało obce w pochwie może być obfita wydzielina),
  - c) infekcja chorobami przenoszonymi drogą płciową u małoletniego poniżej 15 roku życia,
  - d) infekcja chorobami przenoszonymi drogą płciową u małoletniego powyżej 15 roku życia bez wyraźnego wskazania na dobrowolną aktywność seksualną z rówieśnikiem,
  - e) infekcja wirusem HBV (hepatitis B), brodawki wirusowe narządów płciowych (kłykciny kończyste) u dziecka poniżej 15 roku życia o ile wykluczono transmisję okołoporodową, nie seksualną transmisję od osoby mieszkającej w tym samym gospodarstwie domowym, a w przypadku małoletniego powyżej 15 roku życia również dobrowolną aktywność seksualną z rówieśnikiem,
  - f) ciąża u małoletniego poniżej 15 roku życia lub ciąża u nastolatki powyżej 15 roku życia będąca wynikiem niedobrowolnej aktywności seksualnej,
  - g) infekcja chorobami przenoszonymi drogą płciową u małoletniego poniżej 15 roku życia lub ciąża u nastolatki powyżej 15 roku życia, w sytuacji, gdy widoczna jest wyraźna różnica w wieku, sile lub stopniu dojrzałości między młodą kobietą, a jej partnerem/domniemanym ojcem (szczególną uwagę należy zwrócić na przypadek związku kazirodczego lub z osobą cieszącą się zaufaniem (na przykład nauczycielem, trenerem sportowym, duchownym) lub jeśli może istnieć podejrzenie wyzyskiwania seksualnego,
- 3) oznaki krzywdzenia poprzez zaniedbanie:
- a) małoletni jest brudny, często nieprzyjemnie pachnie, nie jest prawidłowo pielęgnowany (np. pozostawiane przez długi czas w zabrudzonych pieluchach),
  - b) małoletni nie otrzymuje odpowiedniej opieki medycznej (np. nie jest szczepione, nie ma okularów, nie otrzymuje zaleconych leków),
  - c) małoletni jest ubrany niewłaściwie do pogody,
  - d) małoletni ma pogorszenie wyników w nauce, jest często nieobecny w szkole czy przedszkolu,
  - e) małoletni nie otrzymuje regularnych posiłków, jest głodny, kradnie jedzenie kolegom,
  - f) małoletni przebywa w otoczeniu nieprzystosowanym do jego etapu rozwojowego, co zagraża jego bezpieczeństwu,
  - g) małoletni pozostaje w domu bez opieki osoby dorosłej.
3. Personel podczas wykonywania obowiązków służbowych powinien zwrócić uwagę na następujące zachowania małoletni i/lub opiekuna, które mogą świadczyć, że małoletni jest krzywdzony:
- 1) ze strony małoletniego:
- a) wyraźna zmiana w zachowaniu małoletniego – wycofanie, zubożenie, lub nadmierne pobudzenie, trudność w regulacji emocji, którą trudno wyjaśnić stanem zdrowia czy okolicznościami,
  - b) małoletni zachowuje się w sposób nieadekwatny do wieku, jest zbyt infantylny lub nadmiernie dojrzały,
  - c) wyraźnie inne zachowanie w obecności opiekuna, niż w obecności innych osób,

- d) lęk przed opiekunem małoletniego,
  - e) długotrwały, silny, niemożliwy do ukojenia płacz,
  - f) opóźnienie w rozwoju fizycznym lub emocjonalnym,
  - g) strach przed określonymi osobami, sytuacjami, miejscami i nasilony niepokój,
  - h) problemy ze snem, koszmary, lęk przed zasypianiem,
  - i) moczenie, moczenie nocne, zanieczyszczanie kałem,
  - j) zaburzenia jedzenia, odmowa jedzenia lub nadmierne objadanie się, wymioty,
  - k) powtarzające się lub przymusowe zachowania seksualne,
  - l) dziwne lub nieadekwatne do wieku zainteresowanie seksem (np. małoletni jest nadmiernie rozbudzony, dużo mówi o seksie, używa zbyt dorosłego lub wulgarnego słownictwa, wykazuje znajomość szczegółów związanych z aktywnością seksualną),
  - m) przejawy zachowań seksualnych u małoletnich przed okresem dojrzewania, np. zachowania odwrotne, w tym kontakt ustno-genitalny z innym dzieckiem lub lalką, dotykanie lub prośenie o dotykanie okolic narządów płciowych, wkładanie lub próba włożenia przedmiotu, palca lub penisa do pochwy lub odbytu innego małoletniego,
  - n) niechęć do przebijania się w towarzystwie innych,
  - o) samookaleczanie się, nadużywanie substancji psychoaktywnych,
- 2) ze strony opiekuna małoletniego:
- a) nie potrafi wyjaśnić mechanizmu urazu, podaje informacje nieadekwatne, niespójne lub sprzeczne,
  - b) zmienia wyjaśnienia co do okoliczności powstania urazu,
  - c) zgłasza się po dłuższym czasie od pojawienia się objawów u małoletniego,
  - d) przypisuje odpowiedzialność za powstanie urazu osobie trzeciej,
  - e) wykazuje brak (lub nadmierne) zainteresowanie urazem/stanem małoletniego,
  - f) nie reaguje na płacz, ból małoletniego, nie okazuje emocji podczas opowiadania o małoletnim,
  - g) jest emocjonalnie niedostępny, nie reaguje na obecność małoletniego, a w szczególności niemowlęcia,
  - h) ma negatywne lub wrogie nastawienie do małoletniego, odrzuca je lub robi z niego kozła ofiarnego,
  - i) ma niewłaściwe rozwojowo oczekiwania lub interakcje z małoletnim,
  - j) stosuje groźby, surową dyscyplinę, w tym kary fizyczne,
  - k) wykorzystuje małoletniego do zaspokajania potrzeb osoby dorosłej (np. poprzez angażowanie w spory między opiekunami, czy stawianie w roli opiekuna i powiernika osoby dorosłej),
  - l) nie zapewnia odpowiedniej socjalizacji małoletniego (np. angażuje małoletniego w działania niezgodne z prawem, nie dostarcza odpowiedniej stymulacji lub edukacji),
  - m) przejawia nadopiekuńczość wobec małoletniego, izoluje je od rówieśników,
  - n) przekracza dopuszczalne granice w kontakcie fizycznym, np. podczas zabawy z małoletnim,
  - o) jest bezradny życiowo, niezaradny, lub w stanie zdrowia uniemożliwiającym zadbanie o potrzeby dziecka,
  - p) nadużywa alkoholu i środków psychoaktywnych,
  - q) stosuje przemoc wobec innych członków rodziny.
4. W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka personel placówki podejmuje rozmowę z rodzicami, przekazując informacje na temat dostępnej oferty wsparcia i motywując ich do szukania dla siebie pomocy.
5. Kierownicy/dyrektorzy/koordynatorzy projektów jako osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń oraz osoby odpowiedzialne za przygotowanie personelu do stosowania Standardów powinny:
- 1) wyróżniać się empatią i zrozumieniem problemów małoletnich,

- 2) posiadać umiejętności prowadzenia skutecznej komunikacji z małoletnim, w sposób dostosowany do ich wieku i rozwoju, oraz ich opiekunami,
- 3) charakteryzować się spokojem i opanowaniem, w kontaktach z małoletnim i jego opiekunami, personelem, w tym umiejętnością szybkiego i skutecznego reagowania w sytuacjach kryzysowych,
- 4) posiadać pozytywną ocenę pracy,
- 5) posiadać umiejętności organizacyjne oraz umiejętność konsultacji zagadnień z osobami z grona personelu, co do stosowania postanowień Standardów.

Zasady rekrutacji personelu

§ 3.

1. Rekrutacja członków personelu placówki odbywa się zgodnie z zasadami bezpiecznej rekrutacji personelu.
2. Zasady, o których mowa w ust. 1 stanowią Załącznik 1 do niniejszych Standardów.

Zasady bezpiecznych relacji pomiędzy personelem a małoletnim oraz pomiędzy małoletnimi

§ 4.

1. Personel zna i stosuje zasady bezpiecznych relacji personel–małoletni ustalone w placówce.
2. Zasady, o których mowa w ust. 1 stanowią Załącznik 2 do niniejszych Standardów.
3. Personel zobowiązany jest także do zwracania szczególnej uwagi na nieprawidłowe zachowania małoletnich względem siebie oraz adekwatnego reagowania.
4. Małoletni przebywający w placówkach powinni zachowywać się w sposób kulturalny zgodnie z zasadami porządkowymi określonymi w placówkach, w tym zgodnie z zasadami współżycia społecznego, a ich opiekunowie powinni w sposób należyty troszczyć się o przestrzeganie w/w zasad przez małoletnich.
5. Do niedozwolonych działań małoletnich przebywających w placówkach należy w szczególności:
  - 1) granie, rozpowszechnianie lub zachęcanie do grania w niebezpieczne gry,
  - 2) nakłanianie innych do przemocy lub samookaleczenia,
  - 3) rozpowszechnianie treści niebezpiecznych lub niedozwolonych, w tym:
    - a) treści obrazujących przemoc, obrażenia fizyczne lub śmierć np. wypadki drogowe, okrucieństwo wobec zwierząt,
    - b) treści nawołujących do samookaleczeń lub samobójstw, bądź zachowań szkodliwych dla zdrowia, czy też zażywania niebezpiecznych substancji,
    - c) treści dyskryminujących, zawierających postawy wrogości, nienawiści,
    - d) treści pornograficznych,
  - 4) stosowanie cyberprzemocy,
  - 5) uprawianie mowy nienawiści,
  - 6) rozpowszechnianie wizerunku innych małoletnich bez zgody.

Procedury interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka

§ 5.

W przypadku powzięcia przez członka personelu placówki podejrzenia, że małoletni jest krzywdzony, ma on obowiązek sporządzenia notatki służbowej i przekazania uzyskanej informacji do kierownika/dyrektora placówki/koordynatora projektu, który z kolei powiadamia o tym fakcie Zarząd i koordynatora ds. ochrony małoletnich.

§ 6.

1. Kierownik/dyrektor placówki/koordynator projektu wzywa opiekunów małoletniego, którego krzywdzenie podejrzewa, oraz informuje ich o podejrzeniu.
2. Kierownik/dyrektor placówki/koordynator projektu powinien sporządzić plan pomocy małoletniemu.
3. Plan pomocy małoletniemu powinien zawierać wskazania dotyczące:
  - 1) podjęcia przez placówkę działań w celu zapewnienia małoletniemu bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej placówki;
  - 2) wsparcia, jakie placówka zaoferuje małoletniemu;
  - 3) skierowania małoletniego do specjalistycznej placówki, jeżeli istnieje taka potrzeba.

§ 7.

1. W przypadkach bardziej skomplikowanych może zostać powołany zespół interwencyjny, w skład którego mogą wejść: pedagog/psycholog, inne osoby mające wiedzę o krzywdzeniu małoletniego lub o małoletnim (dalej określane jako: zespół interwencyjny). W przypadku, gdy podejrzenie krzywdzenia, o którym mowa w zdaniu poprzednim i które może mieć miejsce w placówce zgłosili opiekunowie małoletniego, powołanie zespołu jest obligatoryjne.
2. Skład zespołu interwencyjnego ustala Zarząd.
3. Zespół interwencyjny sporządza plan pomocy małoletniemu.
4. Zespół interwencyjny wzywa opiekunów małoletniego na spotkanie wyjaśniające, podczas którego może zaproponować opiekunom zdiagnozowanie zgłaszanego podejrzenia w zewnętrznej, bezstronnej instytucji. Ze spotkania sporządza się protokół.

§ 8.

1. Plan pomocy jest przedstawiany przez kierownika/dyrektora placówki/koordynatora projektu opiekunom z zaleceniem współpracy przy jego realizacji. Plan pomocy przedkładany jest także Zarządowi.
2. Kierownik/dyrektor placówki/koordynator projektu informuje opiekunów o obowiązku placówki zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia małoletniego do odpowiedniej instytucji (prokuratura/policja lub sąd rodzinny, ośrodek pomocy społecznej bądź przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego działającego przy gminie właściwej ze względu na miejsce zamieszkania małoletniego – procedura „Niebieskie Karty” – w zależności od zdiagnozowanego typu krzywdzenia i skorelowanej z nim interwencji).
3. Po poinformowaniu opiekunów przez kierownika/dyrektora placówki/koordynatora projektu, zgodnie z punktem poprzedzającym, kierownik/dyrektor placówki składa zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa do prokuratury/policji lub wnioszek o wgląd w sytuację rodziny do sądu rejonowego, wydziału rodzinnego i nieletnich, ośrodka pomocy społecznej lub przesyła formularz „Niebieska Karta – A” do przewodniczącego gminnego zespołu interdyscyplinarnego właściwego ze względu na miejsce zamieszkania małoletniego.
4. Dalszy tok postępowania leży w kompetencjach wskazanych instytucji.
5. W przypadku gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili opiekunowie małoletniego, a podejrzenie to nie zostało potwierdzone, należy o tym fakcie poinformować opiekunów małoletniego na piśmie.

§ 9.

1. Z przebiegu interwencji sporządza się kartę interwencji, której wzór stanowi Załącznik 3 do niniejszych Standardów. Kartę załącza się do dokumentacji małoletniego oraz załącza się do Rejestru interwencji prowadzonego przez Biuro Obsługi Placówek.
2. Cały personel placówki i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu małoletniego lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

Zasady ochrony danych osobowych oraz wizerunku małoletnich w placówce

§ 10.

1. Placówka zapewnia najwyższe standardy ochrony danych osobowych zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
2. Placówka, uznając prawo do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku małoletniego.
3. Wytyczne dotyczące zasad publikacji wizerunku małoletniego stanowią Załącznik 4 do niniejszych Standardów.

§ 11.

1. Personelowi placówki nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku małoletniego (filmowanie, fotografowanie, nagrywanie głosu) na terenie placówki bez pisemnej zgody opiekuna małoletniego.
2. W celu uzyskania zgody, o której mowa powyżej, członek personelu placówki może skontaktować się z opiekunem małoletniego i ustalić procedurę uzyskania zgody. Niedopuszczalne jest podanie przedstawicielowi mediów danych kontaktowych do opiekuna małoletniego – bez wiedzy i zgody tego opiekuna.
3. Jeżeli wizerunek małoletniego stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak: zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda opiekuna na utrwalanie wizerunku nie jest wymagana.

§ 12.

1. Upublicznienie przez personel placówki wizerunku małoletniego utrwalonego w jakiegokolwiek formie (fotografia, nagranie audio-wideo) wymaga pisemnej zgody opiekuna.
2. Pisemna zgoda, o której mowa w ust. 1, powinna zawierać informację, gdzie będzie umieszczony zarejestrowany wizerunek i w jakim kontekście będzie wykorzystywany (np. że umieszczony zostanie na stronie youtube.com w celach promocyjnych).

Zasady bezpiecznego korzystania z internetu i mediów elektronicznych

§ 13.

1. Placówka, zapewniając małoletnim dostęp do internetu, jest zobowiązana podejmować działania zabezpieczające małoletnich przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju; w szczególności należy zainstalować i aktualizować oprogramowanie zabezpieczające.
2. Zasady bezpiecznego korzystania z internetu i mediów elektronicznych stanowią Załącznik 5 do niniejszych Standardów.

Monitoring Standardów

§ 15.

1. Kierownik/dyrektor placówki/koordynator projektu jest odpowiedzialny za:
  - 1) monitorowanie realizacji Standardów;
  - 2) reagowanie na sygnały dotyczące krzywdzenia małoletniego;
  - 3) proponowanie zmian w Standardach;
  - 4) przeprowadzenie wśród personelu placówki, raz na 2 lata ankiety monitorującej poziom realizacji Standardów (wzór ankiety stanowi Załącznik nr 6 do niniejszych Standardów);

- 5) analizę z przeprowadzonej ankiety o której mowa w pkt. 4 oraz sporządzenie raportu z monitoringu, który następnie przekazuje Zarządowi Koła w Jarosławiu.
2. Zarząd Koła w Jarosławiu wprowadza do Standardów niezbędne zmiany i ogłasza nowe brzmienie Standardów.

Przepisy końcowe

§ 16.

1. Ogłoszenie niniejszej Procedury następuje poprzez wywieszenie treści Procedury na tablicy ogłoszeń w każdej placówce objętej Procedurą.
2. Procedurę przechowuje i udostępnia się małoletnim, ich rodzicom, opiekunom prawnym lub faktycznym do zaznajomienia się z nimi i ich stosowania w każdej z placówek, w której obowiązuje Procedura oraz w Biurze Obsługi Placówek.

Zasady bezpiecznej rekrutacji pracowników

1. W procesie rekrutacji personelu należy poznać dane kandydata/kandydatki, które pozwolą jak najlepiej poznać jego/jej kwalifikacje, w tym stosunek do wartości podzielanych przez placówkę, takich jak ochrona praw małoletnich i szacunek do ich godności.
2. Placówka musi zadbać, aby osoby przez nią zatrudnione (w tym osoby pracujące na podstawie umowy zlecenie, stażyści, praktykanci oraz wolontariusze) posiadały odpowiednie kwalifikacje do pracy z małoletnimi oraz były dla nich bezpieczne. Aby sprawdzić powyższe, w tym stosunek osoby zatrudnianej do małoletnich i podzielenia wartości związanych z szacunkiem wobec nich oraz przestrzegania ich praw, placówka może żądać danych (w tym dokumentów) dotyczących:
  - 1) wykształcenia,
  - 2) kwalifikacji zawodowych,
  - 3) przebiegu dotychczasowego zatrudnienia kandydata/kandydatki.
3. W każdym przypadku placówka musi posiadać dane pozwalające zidentyfikować osobę przez nią zatrudnioną, niezależnie od podstawy zatrudnienia. Placówka powinna zatem znać:
  - 1) imię (imiona) i nazwisko,
  - 2) datę urodzenia,
  - 3) dane kontaktowe osoby zatrudnianej.
4. Placówka może prosić kandydata/kandydatkę o przedstawienie referencji od poprzedniego pracodawcy lub o podanie kontaktu do osoby, która takie referencje może wystawić. Podstawą dostarczenia referencji lub kontaktu od byłych pracodawców jest zgoda kandydata/kandydatki. Niepodanie takich danych w świetle obowiązujących przepisów nie powinno rodzić dla tej osoby negatywnych konsekwencji w postaci np. odmowy zatrudnienia wyłącznie w oparciu o tę podstawę.
5. Przed dopuszczeniem osoby zatrudnianej do wykonywania obowiązków związanych z opieką nad małoletnimi, PSONI Koło w Jarosławiu jest zobowiązane sprawdzić osobę zatrudnianą w Rejestrze Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym – rejestr z dostępem ograniczonym oraz Rejestr osób w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze. Rejestr dostępny jest na stronie: rps.ms.gov.pl. Aby sprawdzić osobę w Rejestrze potrzebne są następujące dane kandydata/kandydatki:
  - 1) imię i nazwisko,
  - 2) data urodzenia,
  - 3) pesel,
  - 4) nazwisko rodowe,
  - 5) imię ojca,
  - 6) imię matki.
6. Wydruk z Rejestru należy przechowywać w aktach osobowych pracownika lub analogicznej dokumentacji dotyczącej wolontariusza, stażysty, praktykanta, osoby zatrudnianej w oparciu o umowę cywilnoprawną.
7. W toku rekrutacji na stanowisko związane z opieką nad małoletnim kandydat/kandydatka musi przedstawić informację z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności, w szczególności w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 172 oraz z 2022 r. poz. 2600), lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego.

8. Jeżeli kandydat/kandydatka posiada obywatelstwo inne niż polskie wówczas powinna przedłożyć również informację z rejestru karnego państwa obywatelstwa uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi, bądź informację z rejestru karnego, jeżeli prawo tego państwa nie przewiduje wydawania informacji dla w/w celów. Jeżeli prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja o niekaralności nie przewiduje wydawania takiej informacji lub nie prowadzi rejestru karnego, wówczas kandydat/kandydatka składa pod rygorem odpowiedzialności karnej oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie była prawomocnie skazana w tym państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec niej innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściła się takich czynów zabronionych, oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy, stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi. Wzór oświadczenia stanowi załącznik nr 1 do Zasad bezpiecznej rekrutacji pracowników.
9. Od każdego kandydata/kandydatki należy pobrać oświadczenie o państwie/ach zamieszkiwania w ciągu ostatnich 20 lat, innych niż Rzeczypospolita Polska i państwie obywatelstwa, złożone pod rygorem odpowiedzialności karnej. Wzór oświadczenia stanowi załącznik nr 2 do Zasad bezpiecznej rekrutacji pracowników.
10. W przypadku niemożności przedstawienia zaświadczenia o niekaralności kandydata/kandydatkę powinien złożyć oświadczenia o niekaralności oraz o braku toczących się wobec niego/niej postępowań przygotowawczych, sądowych i dyscyplinarnych za przestępstwa i inne czyny popełnione przeciwko dzieciom. Odmowa złożenia takiego oświadczenia nie może rodzić dla kandydata/kandydatki żadnych negatywnych konsekwencji, w tym być wyłączną podstawą odmowy zatrudnienia.

Załącznik 1 do Zasad bezpiecznej rekrutacji pracowników

.....
(*miejsowość, data*)

.....
(*imię i nazwisko*)

.....
(*adres*)

.....
(*PESEL*)

.....
(*nr telefonu*)

OŚWIADCZENIE O NIEKARALNOŚCI

Uprzedzona/y o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia wynikającej z art. 233 § 1 Kodeksu Karnego – „Kto składając zeznania mające służyć za dowód w postępowaniu sądowym lub w innym postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy, zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8” oświadczam, że:

w państwie ..... nie jest prowadzony rejestr karny/ nie wydaje się informacji z rejestru karnego. Oświadczam, że nie byłam/em prawomocnie skazana/y w państwie ..... za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec mnie innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściłam/em się takich czynów zabronionych, oraz że nie nałożono na mnie obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy, stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi.

.....
(*podpis i data*)

Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia

.....
(*podpis i data*)

Załącznik 2 do Zasad bezpiecznej rekrutacji pracowników

.....
(miejsowość, data)

.....
(imię i nazwisko)

.....
(adres)

.....
(PESEL)

.....
(nr telefonu)

OŚWIADCZENIE O KRAJACH ZAMIESZKANIA

Uprzedzona/y o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia wynikającej z art. 233 § 1 Kodeksu Karnego – „Kto składając zeznania mające służyć za dowód w postępowaniu sądowym lub w innym postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy, zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8” oświadczam, że:

w okresie ostatnich 20 lat zamieszkałem/am w następujących państwach, innych niż Rzeczypospolita Polska i państwo, którego jestem obywatelstwa:

- 1) ...,
- 2) ...

oraz jednocześnie przedkładam informację z rejestrów karnych tych państw uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi/ informację z rejestrów karnych.

.....
(podpis i data)

Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia

.....
(podpis i data)

Zasady bezpiecznych relacji personelu z małoletnimi

Preambuła

§ 1

Naczelną zasadą wszystkich czynności podejmowanych przez personel jest działanie dla dobra małoletniego w jego najlepszym interesie. Personel traktuje małoletniego z szacunkiem oraz uwzględnia jego godność i potrzeby. Niedopuszczalne jest stosowanie przemocy wobec małoletniego w jakiegokolwiek formie. Personel realizując te cele działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych organizacji oraz swoich kompetencji. Zasady bezpiecznych relacji personelu z małoletnim obowiązują wszystkich pracowników, stażystów, wolontariuszy i praktykantów. Znajomość i zaakceptowanie zasad są potwierdzone podpisaniem oświadczenia. Wzór oświadczenia stanowi załącznik nr 1 do Zasad bezpiecznych relacji personelu z małoletnimi.

Relacje personelu z małoletnimi

§ 2

Personel jest zobowiązany do utrzymywania profesjonalnej relacji z małoletnimi i każdorazowego rozważenia, czy reakcja, komunikat bądź działanie wobec małoletniego są adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe wobec innych. Personel powinien działać w sposób otwarty i przejrzysty dla innych, aby zminimalizować ryzyko błędnej interpretacji jego zachowania.

Komunikacja z małoletnimi

§ 3

1. W komunikacji z małoletnimi należy zachować cierpliwość i szacunek. W szczególności:
  - 1) należy słuchać uważnie małoletnich i udzielać odpowiedzi adekwatnych do ich wieku i danej sytuacji,
  - 2) nie należy zawstydzać, upokarzać, lekceważyć i obrażać małoletnich,
  - 3) nie należy krzyczeć w sytuacji innej niż wynikająca z bezpieczeństwa małoletniego lub innych małoletnich,
  - 4) nie należy ujawniać informacji wrażliwych dotyczących małoletniego wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych małoletnich; obejmuje to wizerunek, informacje o jego/jej sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej.
2. Podejmując decyzje dotyczące małoletniego, należy poinformować o tym małoletniego i starać się brać pod uwagę jego oczekiwania.
3. Należy szanować prawo małoletniego do prywatności. Jeśli konieczne jest odstępianie od zasady poufności, aby chronić małoletniego, należy wyjaśnić to w odpowiedni sposób i w odpowiednim czasie.
4. W przypadku konieczności porozmawiania z małoletnim na osobności, należy zostawić uchylone drzwi do pomieszczenia i zadbać, aby być w zasięgu wzroku innych. Jeśli jest taka możliwość, można też poprosić drugą osobę z personelu o obecność podczas takiej rozmowy. Powyższe nie dotyczy merytorycznych działań planowych placówek.
5. Nie wolno zachowywać się w obecności małoletnich w sposób niestosowny. Obejmuje to używanie wulgarnych słów, gestów i żartów, czynienie obraźliwych uwag, nawiązywanie w

- wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej oraz wykorzystywać wobec małoletniego relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby).
6. W kontaktach z małoletnimi należy zapewnić, że jeśli czują się oni niekomfortowo w jakiejś sytuacji, wobec konkretnego zachowania czy słów, mogą o tym powiedzieć zaufanej osobie i mogą oczekiwać odpowiedniej reakcji i/lub pomocy.
  7. W miarę możliwości należy korzystać z alternatywnych form komunikacji z dzieckiem, które tego potrzebuje, uwzględniając możliwości psychofizyczne dziecka oraz swoje możliwości w zakresie posługiwania się alternatywnymi formami komunikacji.

Działania z małoletnim

§ 4

1. Podczas współdziałania z małoletnim należy :
  - 1) doceniać i szanować wkład małoletnich w podejmowane działania, aktywnie ich angażować i traktować równo bez względu na ich płeć, orientację seksualną, sprawność/niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny i światopogląd;
  - 2) unikać faworyzowania małoletnich.
2. Podczas współdziałania z małoletnimi nie należy:
  - 1) nawiązywać z małoletnimi jakichkolwiek relacji romantycznych lub seksualnych ani składać im propozycji o nieodpowiednim charakterze; obejmuje to także seksualne komentarze, żarty, gesty oraz udostępnianie małoletnim treści erotycznych i pornograficznych bez względu na ich formę;
  - 2) utrwać wizerunku małoletniego (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) dla potrzeb prywatnych; dotyczy to także umożliwienia osobom trzecim utrwalenia wizerunków, jeśli dyrektor/kierownik/ koordynator projektu nie został o tym poinformowany, nie wyraził na to zgody i nie uzyskał zgód opiekunów oraz samych małoletnich;
  - 3) proponować małoletnim alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji, jak również używać ich w obecności małoletnich;
  - 4) przyjmować pieniędzy ani prezentów od małoletniego, ani rodziców/opiekunów małoletniego,
  - 5) wchodzić w relacje jakiejkolwiek zależności wobec małoletniego lub opiekunów; zabronione jest zachowywanie się w sposób mogący sugerować innym istnienie takiej zależności i prowadzący do oskarżeń o nierówne traktowanie bądź czerpanie korzyści majątkowych i innych; nie dotyczy to okazjonalnych podarków związanych ze świętami w roku szkolnym, np. kwiatów, prezentów składkowych czy drobnych upominków.
3. Wszystkie ryzykowne sytuacje, które obejmują zauroczenie małoletnim przez pracownika lub pracownikiem przez małoletniego, muszą być raportowane dyrektorowi/kierownikowi placówki/koordynatorowi projektu.

Kontakt fizyczny z małoletnim

§ 5

1. Każde przemocowe działanie wobec małoletniego jest niedopuszczalne. Istnieją jednak sytuacje, w których fizyczny kontakt z użyciem siły z małoletnim może być stosowny i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu: jest odpowiedzią na potrzeby małoletniego w danym momencie, uwzględnia wiek małoletniego, etap rozwojowy, płeć, kontekst kulturowy i sytuacyjny. Nie można jednak wyznaczyć uniwersalnej stosowności każdego takiego kontaktu fizycznego, ponieważ zachowanie odpowiednie wobec jednego małoletniego może być nieodpowiednie wobec innego. Należy kierować się zawsze swoim profesjonalnym osądem, słuchając, obserwując i odnotowując

- reakcję małoletniego, pytając go o zgodę na kontakt fizyczny (np. przytulenie) i zachowując świadomość, że nawet przy dobrych intencjach taki kontakt może być błędnie zinterpretowany przez małoletniego lub osoby trzecie.
2. Zabronione jest: bicie, szturchanie, popychanie czy jakiegokolwiek naruszanie integralności fizycznej małoletniego.
  3. Zabronione jest dotykanie małoletniego w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny.
  4. Personel zawsze winien być przygotowany na wyjaśnienie swoich działań.
  5. Personel nie powinien angażować się w takie aktywności jak łaskotanie, udawanie walki czy brutalne zabawy fizyczne.
  6. Należy zachować szczególną ostrożność wobec małoletnich, którzy doświadczyli nadużycia i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania. Takie doświadczenia mogą czasem sprawić, że małoletni będzie dążyć do nawiązania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi. W takich sytuacjach należy reagować z wycuciem, jednak stanowczo i pomóc małoletniemu zrozumieć znaczenie osobistych granic.
  7. Kontakt fizyczny z małoletnim nigdy nie może być niejawny bądź ukrywany, wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy. Personel będący świadkiem jakiegokolwiek z wyżej opisanych zachowań i/lub sytuacji ze strony innych dorosłych lub małoletnich, obowiązany jest poinformować o tym osobę odpowiedzialną i/lub postąpić zgodnie z obowiązującą procedurą interwencji.
  8. W sytuacjach wymagających czynności pielęgnacyjnych i higienicznych wobec małoletniego, należy unikać innego niż niezbędny kontaktu fizycznego z małoletnim. Dotyczy to zwłaszcza pomagania małoletniemu w ubieraniu i rozbieraniu, jedzeniu, myciu, przewijaniu i w korzystaniu z toalety. Należy zadbać o to, aby w takich sytuacjach poszanowane było prawo do prywatności i godności małoletniego.
  9. Podczas dłuższych niż jednodniowe wyjazdów i wycieczek niedopuszczalne jest spanie z małoletnim w jednym łóżku lub w jednym pokoju, z wyłączeniem sytuacji gdy obecność pracownika jest niezbędna dla bezpieczeństwa i zdrowia małoletniego.

Kontakty poza godzinami pracy

§ 6

1. Co do zasady kontakt z małoletnimi powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów edukacyjnych, wychowawczych, leczniczych, rehabilitacyjnych czy indywidualnej asystencji.
2. Nie wolno zapraszać małoletnich do swojego miejsca zamieszkania ani spotykać się z nimi poza godzinami pracy. Obejmuje to także kontakty z małoletnim i poprzez prywatne kanały komunikacji (prywatny telefon, e-mail, komunikatory, profile w mediach społecznościowych).
3. Jeśli zachodzi taka konieczność, właściwą formą komunikacji z małoletnimi ich rodzicami lub opiekunami poza godzinami pracy są kanały służbowe (e-mail, telefon służbowy).
4. Jeśli zachodzi konieczność spotkania z małoletnimi poza godzinami pracy, należy poinformować o tym kierownika/dyrektora placówki a rodzice/opiekunowie prawni małoletnich muszą wyrazić zgodę na taki kontakt.
5. Utrzymywanie relacji towarzyskich lub rodzinnych (jeśli małoletni i opiekunowie są osobami bliskimi wobec personelu) wymaga zachowania poufności wszystkich informacji dotyczących innych małoletnich, ich opiekunów.

Bezpieczeństwo online

§ 7

1. Nie powinno nawiązywać się kontaktów z małoletnimi poprzez przyjmowanie bądź wysyłanie zaproszeń w mediach społecznościowych.
2. W trakcie zajęć osobiste urządzenia elektroniczne powinny być wyłączone lub wyciszone.

Zatwierdzono uchwałą Zarządu Koła

PSONI w Jarosławiu ..... *dalepasy*

nr *125* z dnia *16.08.2014*

Wiceprzewodniczący Zarządu
PSONI w Jarosławiu
Katarzyna Lepszy

Przewodniczący Zarządu Koła
PSONI w Jarosławiu

Mariusz Młynik

Załącznik nr 1 do Zasad bezpiecznych relacji personelu z małoletnimi

.....
(pieczęć placówki)

Oświadczenie

Ja niżej podpisana(-y) ..... zatrudniony w .....
oświadczam, że zapoznałam(-em) się z dokumentacją wchodzącą
w skład Standardów Ochrony Małoletnich obowiązującą w placówkach Polskiego
Stowarzyszenia na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Jarosławiu
i przyjmuję ją do realizacji.

.....
(miejsowość i data)

.....
(czytelny podpis)

Karta interwencji

1. Imię i nazwisko małoletniego		
2. Przyczyna interwencji (forma krzywdzenia)		
3. Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia		
4. Opis podjętych działań	Data:	Działanie:
5. Spotkanie z opiekunami małoletniego	Data:	Opis spotkania
6. Forma podjętej interwencji (zaznaczyć „X” właściwe)	[...] Zawiadomienie o podejrzeniu popełnieniu przestępstwa	[...] Inny rodzaj interwencji (jaki?)
7. Informacje dotyczące interwencji (data, nazwa organu do którego zgłoszono interwencje)		
8. Wyniki interwencji- działania organów wymiaru sprawiedliwości (w przypadku gdy placówka uzyskała informacje o wynikach działania placówki lub działania opiekunów)	Data:	Działanie:

W przypadku braku miejsca w rubrykach należy dołączyć kartę z odpowiednią adnotacją

Zasady ochrony wizerunku i danych osobowych

§ 1

Należy dbać o bezpieczeństwo wizerunków małoletnich poprzez:

- 1) pytanie o pisemną zgodę opiekunów oraz o zgodę małoletnich przed zrobieniem i publikacją zdjęcia/nagrania (wzór Zgody na publikację wizerunku stanowi załącznik nr 1 do Zasad ochrony wizerunku i danych osobowych);
- 2) udzielenie wyjaśnień, do czego wykorzystane zostaną zdjęcia/nagrania i w jakim kontekście, jak będą przechowywane te dane i jakie potencjalne ryzyko wiąże się z publikacją zdjęć/nagrań online;
- 3) unikanie podpisywania zdjęć/nagrań informacjami identyfikującymi małoletniego z imienia i nazwiska; w przypadku konieczności podpisania małoletniego powinno zostać użyte tylko jego imię;
- 4) rezygnację z ujawniania jakichkolwiek informacji wrażliwych o małoletnim dotyczących m.in. stanu zdrowia, sytuacji materialnej, sytuacji prawnej i powiązanych z wizerunkiem;
- 5) zmniejszenie ryzyka kopiowania i niestosownego wykorzystania zdjęć/nagrań małoletnich poprzez przyjęcie zasad:
  - a) małoletni znajdujący się na zdjęciu/nagraniach muszą być ubrani, a sytuacja zdjęcia/nagrania nie jest poniżająca, ośmieszająca ani nie ukazuje ich w negatywnym kontekście,
  - b) zdjęcia/nagrania małoletnich powinny się koncentrować na czynnościach wykonywanych przez małoletnich i w miarę możliwości przedstawiać małoletnich w grupie, a nie pojedyncze osoby;
- 6) rezygnację z publikacji zdjęć małoletnich, nad którymi organizacja nie sprawujemy już opieki, jeśli one lub ich opiekunowie prawni nie wyrazili zgody na wykorzystanie zdjęć po ich odejściu z placówki;
- 7) przyjęcie zasady, że wszystkie podejrzenia i problemy dotyczące niewłaściwego rozpowszechniania wizerunków małoletnich należy rejestrować i zgłaszać kierownikowi/dyrektorowi placówki/koordynatorowi projektu, podobnie jak inne niepokojące sygnały dotyczące zagrożeń bezpieczeństwa małoletnich.

Rejestrowanie wizerunków małoletnich do użytku placówki

§ 2

1. W sytuacjach, w których placówka rejestruje wizerunki małoletnich do własnego użytku:
  - 1) małoletni i opiekunowie zawsze będą poinformowani o tym, że dane wydarzenie będzie rejestrowane;
  - 2) zgoda opiekunów na rejestrację wydarzenia zostanie udzielona na piśmie;
  - 3) jeśli rejestracja wydarzenia zostanie zlecona osobie zewnętrznej (wynajętemu fotografowi lub kamerzyście) należy zadbać o bezpieczeństwo małoletnich poprzez:
    - a) zobowiązanie osoby/firmy rejestrującej wydarzenie do przestrzegania niniejszych wytycznych,
    - b) zobowiązanie osoby/firmy rejestrującej wydarzenie do noszenia identyfikatora w czasie trwania wydarzenia,

- c) niedopuszczenie do sytuacji, w której osoba/firma rejestrująca będzie przebywała z małoletnimi bez nadzoru pracownika placówki,
  - d) poinformowanie opiekunów oraz małoletnich, że osoba/firma rejestrująca wydarzenie będzie obecna podczas wydarzenia i upewnienie się, że opiekunowie udzielili pisemnej zgody na rejestrowanie wizerunku ich dzieci.
2. Jeśli wizerunek małoletniego stanowi jedynie szczegół całości takiej jak zgromadzenie, krajobraz, impreza publiczna, zgoda opiekunów małoletnich na utrwalanie wizerunku nie jest wymagana.

Rejestrowanie wizerunku małoletnich przez osoby trzecie i media

§ 3

Jeśli przedstawiciele mediów lub dowolna inna osoba będą chcieli zarejestrować organizowane wydarzenie i opublikować zebrany materiał, muszą zgłosić taką prośbę wcześniej i uzyskać zgodę organu prowadzącego lub kierownika/dyrektora placówki. W takiej sytuacji należy upewnić się, że opiekunowie udzielili pisemnej zgody na rejestrowanie wizerunku małoletnich.

ZGODA NA WYKORZYSTANIE WIZERUNKU DZIECKA

Ja niżej podpisana(-y) .....
(*imię i nazwisko rodzica, opiekuna prawnego, miejsce zamieszkania*) dalej „Oświadczający”
rodzic/opiekun ..... (*imię i nazwisko
małoletniego*) dobrowolnie wyrażam zgodę, na warunkach określonych w niniejszym
oświadczeniu, na utrwalenie, wykorzystanie i rozpowszechnianie wizerunku mojego dziecka
utrwalonego w związku z ..... (*forma korzystania z usług/świadczeń*) przez
Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Inteligencyjną Koło w
Jarosławiu,
ul. Wilsona 6a, 37-500 Jarosław, dalej „PSONI Koło w Jarosławiu” dla celów
informacyjnych/sprawozdawczych/promocyjnych/reklamowych (wybrać właściwe)*.

Powyższa zgoda jest niczym nieograniczona (w tym czasowo i terytorialnie, obowiązuje także
po zakończeniu korzystania z usług świadczeń w PSONI Koło w Jarosławiu), niewyłączna
oraz upoważnia PSONI Koło w Jarosławiu do wielokrotnej publikacji oraz wykorzystania
zdjęć lub innych materiałów multimedialnych na wszelkich znanych w chwili złożenia
oświadczenia polach eksploatacji, na których utrwalony jest wizerunek i głos dziecka
Oświadczającego,

a w szczególności do:

- 1) rozpowszechnienia zdjęć lub innych materiałów multimedialnych zawierających
wizerunek i głos dziecka Oświadczającego na stronach internetowych oraz profilach
w mediach społecznościowych PSONI Koło w Jarosławiu,
- 2) rozpowszechniania, w tym również w zestawieniu z innymi wizerunkami, tekstami,
komentarzami, opisami lub wszelkimi innymi treściami, wizerunku i głosu dziecka
Oświadczającego utrwalonego na zdjęciach lub innych materiałach multimedialnych,
wydanym w postaci cyfrowej lub w jakiegokolwiek innej postaci, w tym
rozpowszechnianie wizerunku i głosu dziecka Oświadczającego w taki sposób, aby
każdy mógł mieć do nich dostęp w miejscu i w czasie przez siebie wybranym, w tym
w sieci Internet,
- 3) wprowadzania, utrwalania i zwielokrotniania zdjęć lub innych materiałów
multimedialnych, na których utrwalony jest wizerunek i głos dziecka
Oświadczającego lub ich fragmentów cyfrową techniką zapisu komputerowego, na
płytcie CD/DVD oraz przenośnych nośnikach pamięci typu pendrive lub w jakikolwiek
inny sposób pozwalający na korzystanie z utworów lub ich części, na dysku
komputerowym jak
i innych nośnikach oraz w sieci internetowej,
- 4) wykorzystania (w tym rozpowszechniania) wizerunku i głosu dziecka
Oświadczającego utrwalonego na zdjęciach lub innych materiałach multimedialnych
lub ich fragmentach poprzez ich publiczne wykonanie, wyświetlenie, wystawienie,
odtworzenie,
- 5) wykorzystania wizerunku i głosu dziecka Oświadczającego utrwalonego na zdjęciach
lub innych materiałach multimedialnych w postaci utworów lub ich fragmentów
w materiałach promocyjnych (w szczególności zdjęciach, slajdach, postach
reklamowych np. na portalach społecznościowych)

PSONI Koło w Jarosławiu przysługuje wyłączne prawo decydowania o formie i czasie wykorzystywania wizerunku i głosu dziecka Oświadczającego - w całości lub ewentualnie w postaci dowolnych fragmentów, zarówno w postaci pierwotnej, jak i w postaci opracowania oraz w połączeniu z innymi wizerunkami.

Rozpowszechnianie wizerunku zgodnie z niniejszym oświadczeniem woli nie wiąże się z obowiązkiem zapłaty na rzecz Oświadczającego ani jakiegokolwiek osoby trzeciej wynagrodzenia lub odszkodowania z tego tytułu.

Oświadczam, że jestem prawnym opiekunem dziecka, i mam prawo udzielić w/w zgód.

.....
(miejsowość i data)

.....
(czytelny podpis)

Zasady bezpiecznego korzystania z internetu

1. Infrastruktura sieciowa placówki umożliwia dostęp do internetu, zarówno personelowi jak i małoletnim w czasie zajęć.
2. Rozwiązania organizacyjne na poziomie placówki bazują na aktualnych standardach bezpieczeństwa.
3. Sieć internetowa jest zabezpieczona przed niebezpiecznymi treściami poprzez instalacje i aktualizację oprogramowania aktualizowanego w miarę potrzeb.
4. W przypadku dostępu realizowanego pod nadzorem pracownika placówki, ma on obowiązek informowania małoletnich o zasadach bezpiecznego korzystania z internetu.
5. Pracownik placówki czuwa także nad bezpieczeństwem korzystania z internetu przez małoletnich podczas zajęć.

Monitoring Standardów – ankieta

- 1) Czy znasz standardy ochrony małoletnich przed krzywdzeniem obowiązujące w placówce?
TAK   NIE
- 2) Czy znasz treść dokumenty Standardy Ochrony małoletnich ?
TAK   NIE
- 3) Czy potrafisz rozpoznawać symptomy krzywdzenia małoletnich ?
TAK   NIE
- 4) Czy wiesz , jak reagować na symptomy krzywdzenia małoletnich ?
TAK   NIE
- 5) Czy zdarzyło Ci się zaobserwować naruszenie zasad zawartych w Standarach Ochrony Małoletnich?
TAK   NIE

5a) Jeśli TAK – jakie zasady zostały naruszone? (odpowiedz opisowa)

.....

.....

.....

.....

.....

5b) Czy podjąłeś/aś jakieś działania: jeśli tak –jakie, jeśli nie–dlaczego? (odpowiedz opisowa)

.....

.....

.....

.....

6) Inne spostrzeżenia/uwagi/poprawki/sugestie dotyczące Standardów

.....

.....

.....

.....

Załącznik nr 2 do uchwały obiegowej

Zarządu Koła nr 12b/24

z dnia 14.08.2024 r.

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH W PLACÓWKACH PSONI KOŁO W JAROSŁAWIU (WERSJA SKRÓCONA)

Przewodnią zasadą funkcjonowania Standardów ochrony małoletnich w placówkach prowadzonych przez PSONI Koło w Jarosławiu jest podejmowanie działań mających na celu dobro małoletnich. Pracownicy pod kierownictwem Zarządu, Dyrektora, Kierownika podnoszą jakość życia dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami. Personel traktuje małoletnich z należyтым szacunkiem, wobec których nie jest stosowana przemoc. Pracownicy biorą pod uwagę potrzeby dzieci, przy uwzględnieniu ich stanu psychofizycznego. Kadra realizuje cele placówek biorąc pod uwagę obowiązujące prawo, a także przepisy wewnętrzne.

Zachowania zabronione w placówce:

- stosowanie przemocy fizycznej wobec innych (szarpanie, bicie, popychanie itp.),
- stosowanie przemocy słownej (wyzwanie małoletnich, pracowników, wyśmiewanie z zachowania, wyglądu itp.),
- dyskryminowanie innych ze względu na jakąkolwiek odmienność,
- używanie wulgarnych słów lub gestów,
- nawiązywanie z małoletnim jakichkolwiek relacji romantycznych lub seksualnych,
- utrwalanie wizerunku lub głosu innych osób bez ich wiedzy lub pozwolenia,
- stosowanie przemocy w Internecie,

Zawiadom pracownika placówki, kierownika/dyrektora placówki/koordynatora projektu, rodzica, gdy:

- doświadczasz przemocy fizycznej (bicie, popychanie, szarpanie, kaleczenie niebezpiecznymi przyrządami, itp.),
- doświadczasz przemocy psychicznej (gnębienie, wyśmiewanie, oczernianie, zastraszanie, itp.),
- doświadczasz wykorzystywania seksualnego,
- czujesz się skrzywdzony,
- czujesz się zagrożony,

Informuj o przemy, której doświadczasz ze strony:

- rodziców lub opiekunów,
- rówieśników,
- osób trzecich (np. pracowników placówki, innych osób z którymi miałeś kontakt w swoim otoczeniu)

Jeśli padłeś ofiarą przemocy możesz dzwonić

800 12 12 12

dziewięć telefon zaufania rzecznika praw dziecka

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNIICH

1. Placówka wprowadziła Standardy Ochrony Małoletnich.
2. Pracownicy placówki są edukowani w zakresie zapobiegania krzywdzeniu małoletnich.
3. Placówka ma procedury zgłaszania i interwencji w sytuacjach zagrożenia małoletnich.
4. Działania podejmowane w placówce są monitorowane pod kątem zgodności z Standardami Ochrony Małoletnich.

CZYNNIKI RYZYKA KRZYWDZENIA MAŁOLETNIICH

1. Pracownicy placówki znają czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia małoletnich.
2. Pracownicy monitorują sytuację małoletnich pod kątem czynników ryzyka i przejawów krzywdzenia.
3. W razie stwierdzenia podejrzenia krzywdzenia małoletniego, pracownicy przeprowadzają rozmowy z opiekunami małoletniego oraz udzielają wsparcia.
4. Rekrutacja pracowników odbywa się z uwzględnieniem zasad bezpiecznej rekrutacji.
5. Pracownicy stosują zasady bezpiecznych relacji między małoletnim a pracownikami oraz wzajemnych relacji między małoletnimi.

OCHRONA MAŁOLETNIICH PRZED KRZYWDZENIEM

1. W placówce funkcjonują procedury na wypadek podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego.
2. Wszelkie formy krzywdzenia małoletnich są surowo zabronione. Stosowanie przemocy jest niedopuszczalne.
3. Małoletni, który czuje się krzywdzony w każdym czasie może zgłosić się do pracownika placówki o wsparcie. Pracownicy placówki zachowują poufność informacji uzyskanych w ramach procedury podejrzenia krzywdzenia małoletniego.

ZASADY BEZPIECZNYCH RELACJI PERSONEL–MAŁOLETNI

1. Pracownicy placówki stosują zasady bezpiecznych relacji z małoletnimi.
2. W placówce funkcjonują zasady dotyczące relacji między małoletnimi.
3. Podstawą relacji między małoletnimi i pracownikami placówki jest wzajemny szacunek, życzliwość i empatia.

ZASADY OCHRONY DANYCH OSOBOWYCH I WIZERUNKU

1. W placówce przestrzega się standardów ochrony danych osobowych.
2. Dane osobowe przetwarzane są zgodnie z obowiązującymi przepisami i ograniczane do niezbędnego zakresu.
3. Pracownicy placówki zachowują poufność informacji o małoletnich.
4. W placówce przestrzega się standardów ochrony wizerunku małoletnich.
5. Utrwalanie wizerunku małoletniego wymaga zgody jego rodzica/opiekuna.
6. Zdjęcia, filmy i nagrania nie mogą naruszać godności małoletnich

Wersja pełna Standardów Ochrony Małoletnich jest dostępna w sekretariacie placówki,
Biurze Obsługi Placówek oraz na stronie internetowej www.psoni-jaroslaw.org.pl.

Iwona Bawoł

Standardy ochrony małoletnich

czyli co trzeba zrobić, żeby dzieci były bezpieczne

Polskie Stowarzyszenie
na rzecz Osób
z Niepełnosprawnością
Intelektualną

Biblioteka self-advokata

© Copyright by PSONI, 2024

ISBN 978-83-68183-03-0

Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną
ul. Głogowa 2b, 02-639 Warszawa
tel. 22 848 82 60, 22 646 03 14
zg@psoni.org.pl
redakcja@psoni.org.pl
www.psoni.org.pl

Rysunki: Karol Dziewulski

Konsultacja dostępności tekstu: Maciej Gniazdowski

Redakcja: Barbara Ewa Abramowska

Skład i druk: MONDI plus

Nakład: 3800

Publikacja jest dofinansowana ze środków
Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób
Niepełnosprawnych.

projekt współfinansuje
miasto stołeczne
Warszawa

Iwona Bawoł

Standardy ochrony małych dzieci

czyli co trzeba robić, żeby dzieci były bezpieczne

Warszawa 2024

Spis treści

Co to są standardy ochrony małoletnich	3
Co to jest przemoc	4
Rodzaje przemocy	6
Przemoc psychiczna	
Przemoc fizyczna	
Zaniedbywanie	
Wykorzystywanie seksualne	
Jak reagować na przemoc	8
Czego dorośli nie mogą robić dzieciom	11
Jak powinni zachowywać się uczniowie	13
Co robić, kiedy ktoś jest agresywny	15
Przemoc w Internecie	16
Ochrona wizerunku dziecka	17
Ochrona danych osobowych dziecka	18
Zakończenie	19

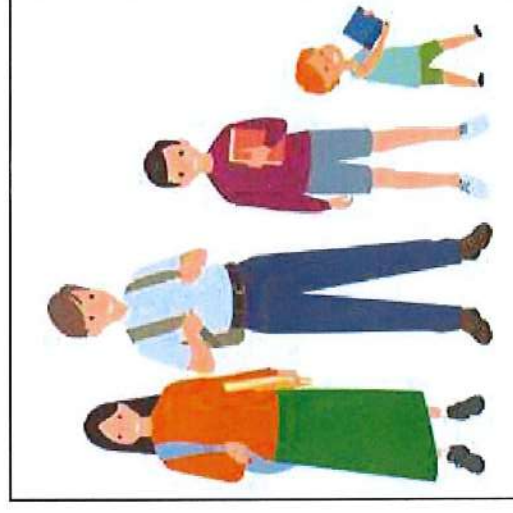
Co to są standardy ochrony małoletnich

Standardy ochrony małoletnich to dokument.

W tym dokumencie są zasady.

Zasady określają, jak chronić przed przemocą.

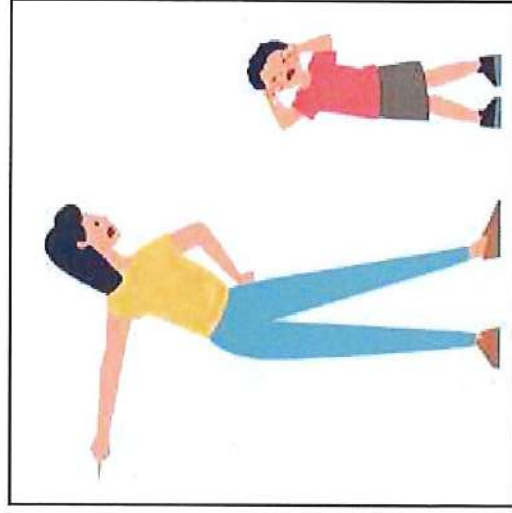
Standardy pomagają tworzyć bezpieczne warunki w szkole i w ośrodkach. Wszędzie tam gdzie są małoletni.

Małoletni to osoby, które mają mniej niż 18 lat.

Małoletni to dzieci i młodzież.

Prawie wszyscy uczniowie to są osoby małoletnie.

Co to jest przemoc

Przemoc jest wtedy, kiedy ktoś krzywdzi drugą osobę.

Krzywdzić to znaczy robić coś złego innej osobie.

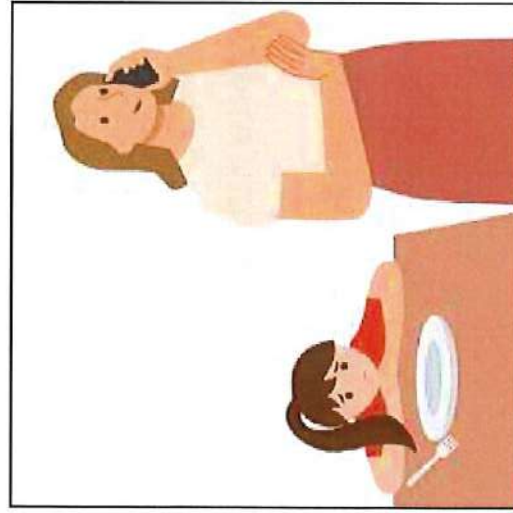
Krzywdzić można:

- **psychicznie.**

Na przykład zmuszać do czegoś, krzyczeć, wyśmiewać się.

- **fizycznie.**

Na przykład kopać, bić, popychać.

Przemocą jest też:

- **zaniedbywanie.** Kiedy opiekun nie dba o dziecko.

- **wykorzystywanie seksualne.** Kiedy dorośli zmusza dziecko do różnych zachowań seksualnych.

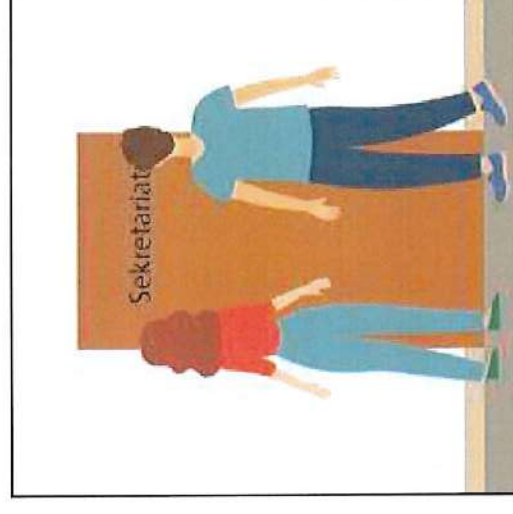

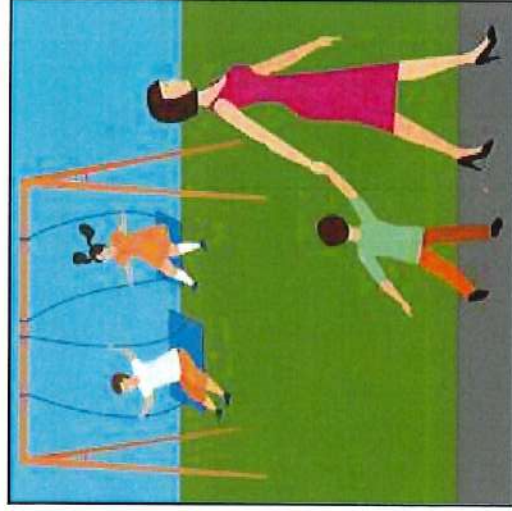
W standardach ochrony małych dzieci są informacje o tym:

- co powinien zrobić dorosły, kiedy ktoś krzywdzi dziecko
- co może i powinien zrobić uczeń, kiedy ktoś krzywdzi jego koleżankę lub kolegę
- gdzie można znaleźć pomoc dla krzywdzonego dziecka.

Standardy ochrony małych dzieci powinni znać wszyscy pracownicy i uczniowie w szkole lub w ośrodku. Ze standardami powinni zapoznać się też rodzice uczniów. Ten dokument powinien zawsze być w sekretariacie szkoły lub ośrodka. Powinien być na stronie internetowej.

Rodzaje przemocy

Przemoc psychiczna jest, kiedy ktoś sprawia przykrość dziecku.

Na przykład brzydko mówi do dziecka, wyzywa, grozi mu albo straszy. Przemoc psychiczna jest też, kiedy:

- dorosły zabrania dziecku bawić się z kolegami i koleżankami
- nie interesuje się problemami dziecka
- w ogóle nie zwraca na dziecko uwagi.

Przemoc fizyczna jest kiedy ktoś fizycznie krzywdzi dziecko.

Na przykład kopie albo bije ręką. Albo bije jakimś przedmiotami. Na przykład paskiem, kablem, kijem.

Przemoc fizyczna jest też, kiedy dorosły popycha dziecko albo je szarpie.

Zaniedbywanie jest kiedy dorośli nie opiekują się dzieckiem.

Nie dba o to, żeby dziecko było zdrowe i bezpieczne.

Na przykład:

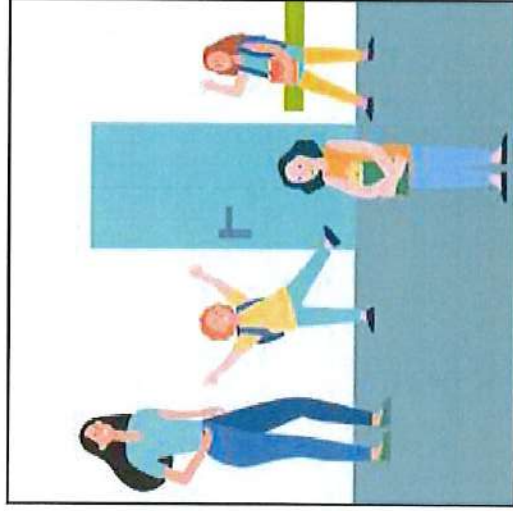
- nie daje dziecku jedzenia
- nie daje odpowiedniego ubrania
- nie daje lekarstw kiedy dziecko jest chore.

Wykorzystywanie seksualne jest kiedy dorośli:

- zmusza dziecko żeby pokazywało swoje miejsca intymne
- dotyka lub całuje miejsca intymne dziecka
- ogląda z dzieckiem zdjęcia lub filmy o seksie
- zmusza dziecko żeby oglądało jego miejsca intymne
- zmusza dziecko do seksu.

Jak reagować na przemoc

Nauczyciele i asystenci w szkole lub ośrodku powinni dbać o uczniów. Wszyscy dorośli powinni obserwować zachowanie dzieci. Powinni pomagać, kiedy zauważą coś złego.

Krzywdzone dzieci mogą zachowywać się inaczej niż zwykle. Na przykład mogą:

- być smutne albo przestraszone
- niechętnie wracać do domu
- zakrywać swoje ciało ubraniami, nawet gdy jest ciepło
- unikać kontaktu z dorosłymi i kolegami
- mieć trudności w nauce.

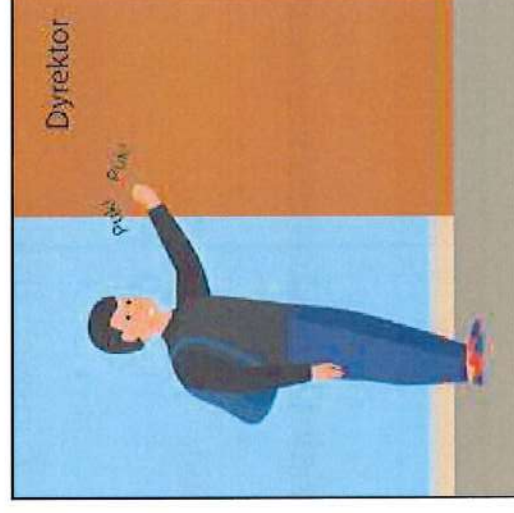
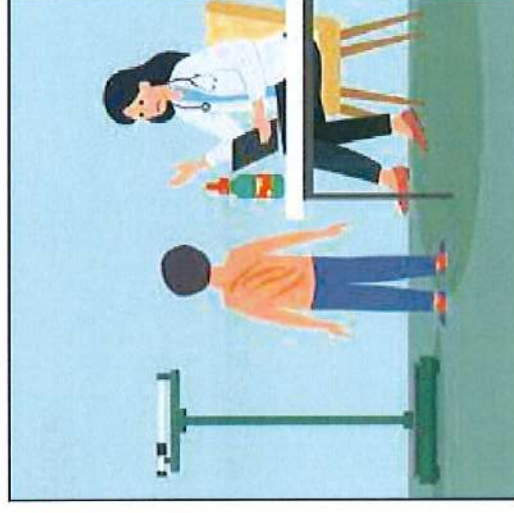

Krzywdzone dzieci mogą mieć różne rany na ciele.

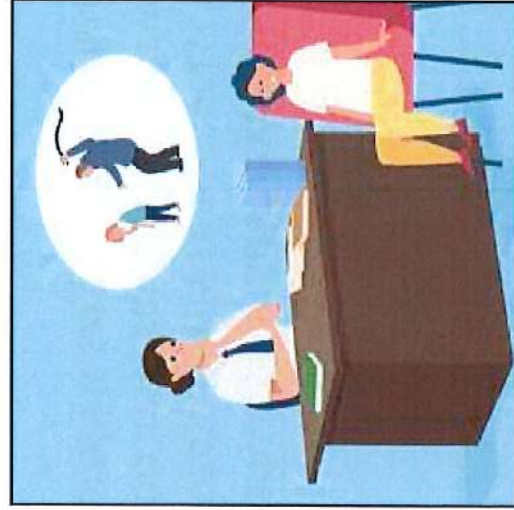
Na przykład:

- siniaki albo zdrapania
- opuchnięcia albo poparzenia
- ugryzienia albo złamania.

Krzywdzone dzieci mogą też częściej mieć bóle głowy albo brzucha.

Kiedy Ciebie ktoś krzywdzi powinieneś o tym powiedzieć.
Możesz powiedzieć nauczycielowi albo dyrektorowi.
Albo innej zaufanej osobie w szkole lub ośrodku.
Dorośli w szkole lub ośrodku pomogą Ci.

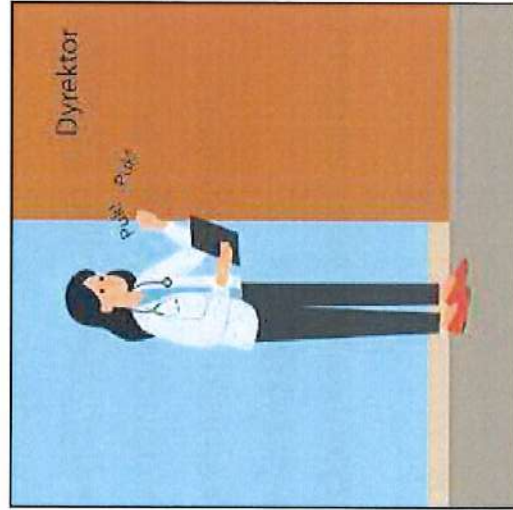
Może Twój kolega lub koleżanka powiedzieli Ci, że ktoś ich krzywdzi.
Może widziałeś jak ktoś ich krzywdzi.

Powiedz to nauczycielowi albo dyrektorowi.

Nikt nie może krzywdzić dzieci!

Dorośli nie mogą krzywdzić dzieci.

Koledzy i koleżanki też nie mogą krzywdzić innych dzieci.

Każda osoba w szkole lub ośrodku, która wie o krzywdzeniu dziecka:

- **musi powiedzieć** o tym dyrektorowi szkoły
- **musi pomóc** dziecku.

Na przykład zabrać w bezpieczne miejsce.

Czego dorośli nie mogą robić dzieciom

Dorośli pracownicy w szkole nie mogą uczniów krzywdzić psychicznie.

To znaczy, że dorośli nie mogą:

- mówić brzydkich słów, krzyczeć
- wyśmiewać się z dzieci albo obrażać je
- straszyć dzieci, grozić im
- zmuszać dzieci do robienia czegoś.

Dorośli pracownicy w szkole nie mogą uczniów krzywdzić fizycznie.

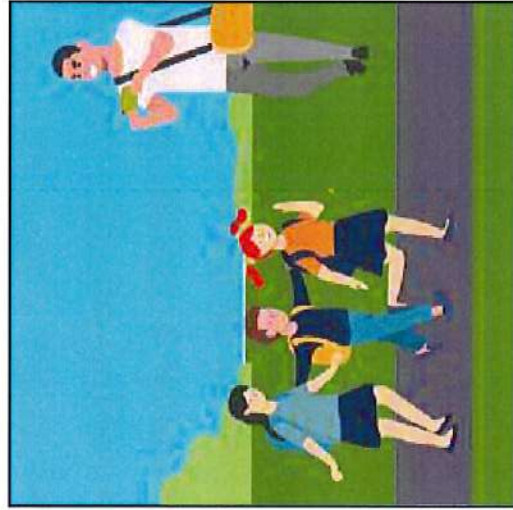
To znaczy, że dorośli nie mogą:

- bić dzieci, uderzać przedmiotami, kopać
- szarpać i popychać dzieci
- dotykać dzieci, kiedy nie jest to potrzebne.

Dorośli pracownicy w szkole nie mogą pić alkoholu i palić papierosów przy uczniach.
Dorośli nie mogą dawać uczniom alkoholu i papierosów.

Dorośli pracownicy w szkole nie mogą:

- robić zdjęć uczniom
- filmować ich
- spotykać się poza szkołą
- kontaktować się z uczniami przez Internet, kiedy nie jest to potrzebne do nauki.

Jak powinni zachowywać się uczniowie

Dzieci i młodzież powinni być uprzejmi dla koleżanek i kolegów.

Nie mogą ich krzywdzić!

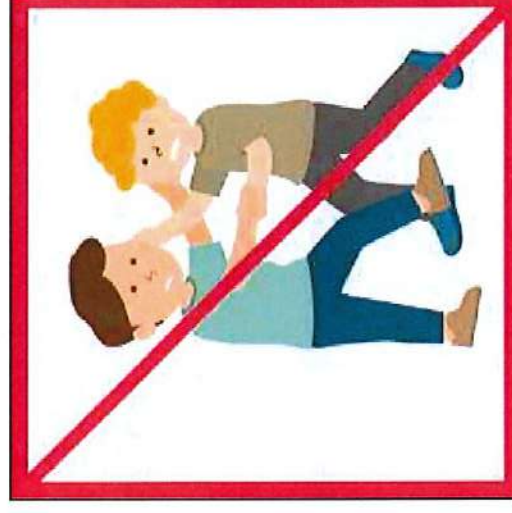
Wszyscy uczniowie mają takie same prawa. Powinni:

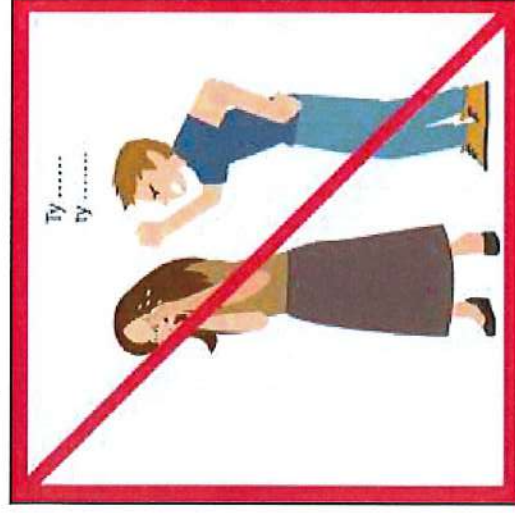
- szanować koleżanki i kolegów
- przestrzegać zasad dobrego zachowania
- wzajemnie sobie pomagać.

Uczniowie nie mogą używać przemocy fizycznej wobec koleżanek i kolegów. Nie mogą na przykład:

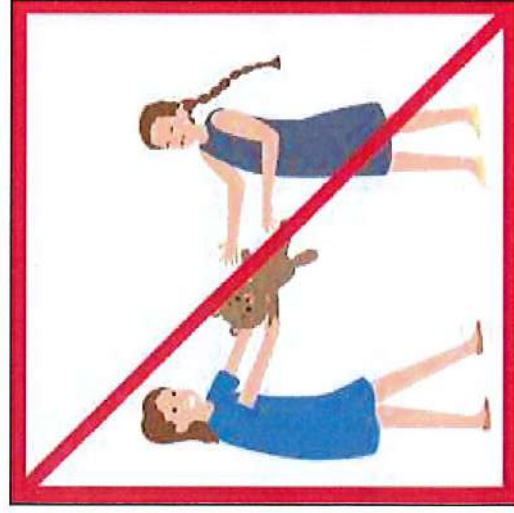
- bić i kopać
- rzucać czymś albo uderzać przedmiotami
- szarpać i popychać.

Uczniowie nie mogą krzywdzić psychicznie swoich kolegów i koleżanek. Nie mogą na przykład:

- mówić brzydkich słów
- krzyczeć, wyśmiewać się, grozić i straszyć
- zmuszać do robienia czegoś
- dotykać i całować koleżanki lub kolegów, kiedy oni tego nie chcą.

Uczniowie w szkole lub ośrodku nie mogą:

- robić zdjęć koleżankom i kolegom, kiedy oni tego nie chcą
- przynosić i pokazywać gazet lub książek o przemocy i seksie
- zabierać koleżankom i kolegom ich rzeczy
- pić alkoholu i palić papierosów
- dawać innym dzieciom alkoholu i papierosów.

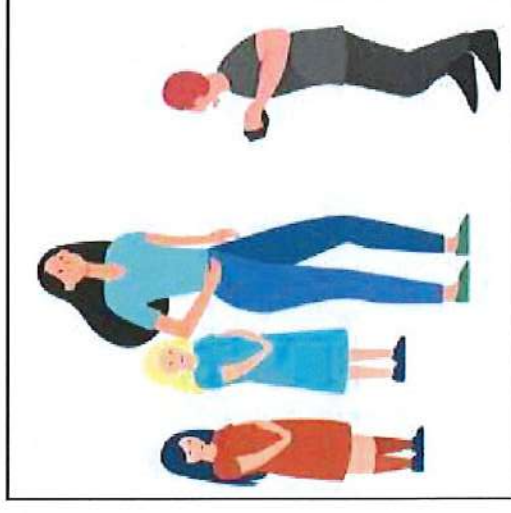

Co robić, kiedy ktoś jest agresywny

Agresywny to znaczy, że stosuje przemoc wobec innej osoby albo wobec siebie. Na przykład może:

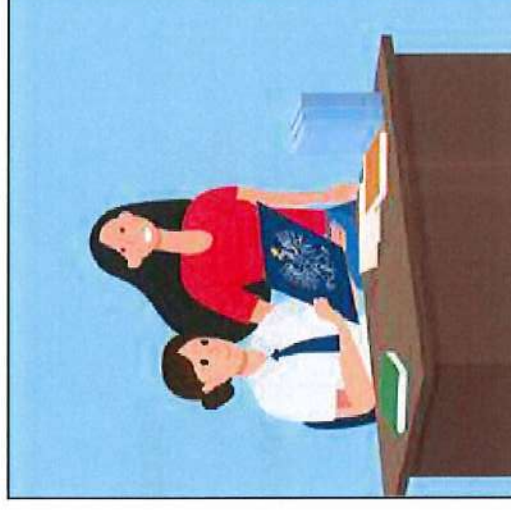
- bić, kopać, rzucać przedmiotami
- krzyczeć, mówić brzydkie słowa
- grozić, straszyć, przezywać.

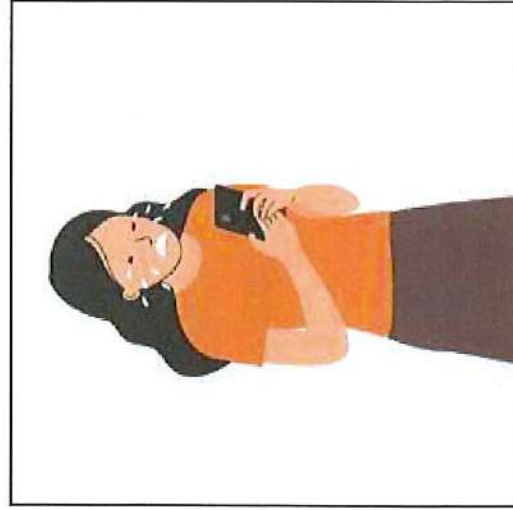
Każdy powinien zareagować, kiedy uczeń jest agresywny. Dorośli powinni przerwać agresywne zachowanie.

Wszystkie dzieci w szkole lub ośrodku muszą być bezpieczne.

W standardach ochrony małoletnich są zasady co robić, kiedy uczeń jest agresywny. Na przykład kiedy bije inne osoby. Wszyscy dorośli w szkole lub ośrodku muszą znać te zasady.

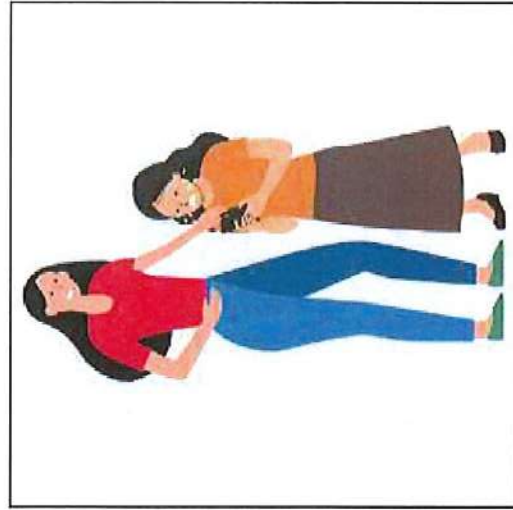

Przemoc w Internecie

Niektóre osoby mogą krzywdzić dzieci przez Internet.

Na przykład:

- piszą o dziecku złe rzeczy albo mu grożą
- oszukują i okłamują dziecko
- namawiają do czegoś złego
- obrażają i śmieją się z dziecka.

Dzieci w szkole powinny uczyć się jak bezpiecznie korzystać z Internetu:

- **co może być niebezpieczne**
Na przykład jakie strony internetowe lub gry.
- **jak poznać, że coś jest niebezpieczne**
Na przykład wiadomości od nieznanym osób.
- **co zrobić, kiedy widzą coś niebezpiecznego**

Na przykład pokazać wiadomość albo stronę osobie dorosłej.

W szkole lub ośrodku powinny być ustalone zasady korzystania z Internetu. Zasady są po to, żeby chronić uczniów. Na przykład, żeby dzieci nie dały się oszukać lub skrzywdzić. Uczniowie w szkole lub ośrodku mogą korzystać z Internetu, tylko kiedy osoba dorosła jest obok.

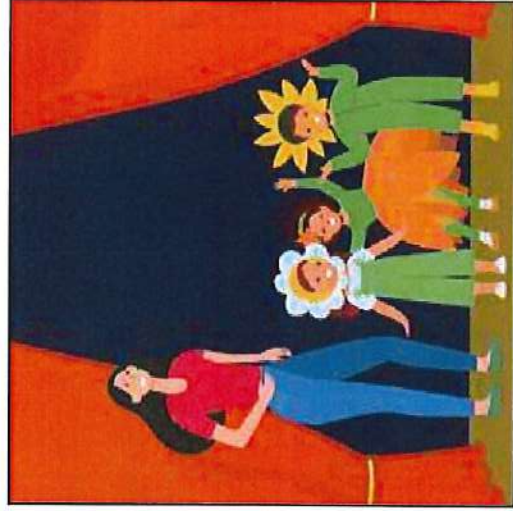
Ochrona wizerunku dziecka

Pracownicy szkoły lub ośrodka nie mogą dać obcym osobom wizerunku ucznia bez zgody jego rodziców.

Wizerunek to na przykład zdjęcie lub film.

Zdjęć uczniów nie można umieszczać w Internecie bez zgody rodziców.

Nikt nie może pokazywać publicznie zdjęć uczniów. Na przykład na uroczystość szkolną przychodzą rodzice i goście. Często robią zdjęcia. Ale nie mogą tych zdjęć wstawić do Internetu. Zdjęcia uczniów i pracowników może pokazać tylko szkoła lub ośrodek. Wcześniej muszą zgodzić się na to rodzice uczniów.

Ochrona danych osobowych dziecka

Pracownicy szkoły lub ośrodka nie mogą dać danych osobowych uczniów obcym osobom. Muszą zgodzić się na to ich rodzice.

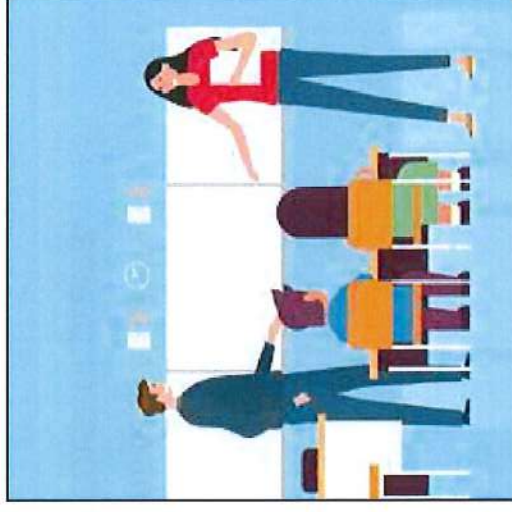
Dane osobowe to na przykład imię, nazwisko, data urodzenia, adres. Pracownik może używać danych osobowych ucznia tylko w celach służbowych. To znaczy, kiedy robi coś potrzebnego szkole lub ośrodkowi.

Pracownik szkoły nie może rozmawiać z obcymi osobami o uczniu.
Na przykład nie może opowiadać innym osobom:

- jaką rodzinę ma uczeń
- czy ma dużo pieniędzy, czy mało
- o zdrowiu ucznia albo jego rodziców.

Pracownicy nie mogą też rozmawiać o uczniu w obecności innych dzieci.

Zakończenie

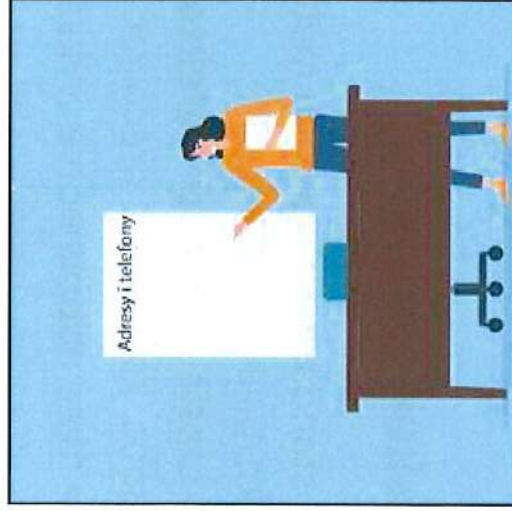
W standardach ochrony małoletnich są także zasady bezpiecznej rekrutacji pracowników.

W czasie rekrutacji dyrektor wybiera najlepszego pracownika.

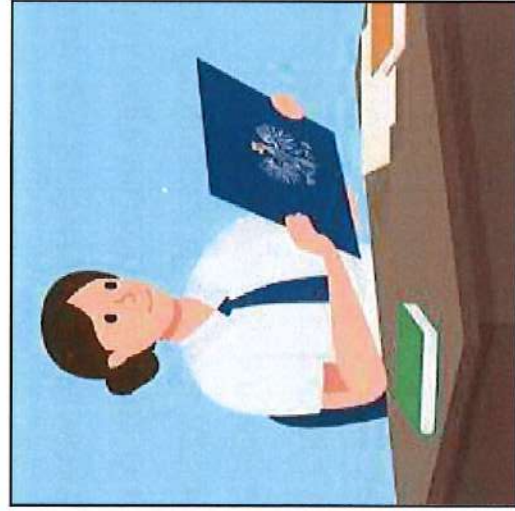
Osoba, która chce pracować z dziećmi powinna:

- mieć odpowiednie wykształcenie
- złożyć potrzebne dokumenty
- być uczciwa i odpowiedzialna.

Standardy ochrony małoletnich są po to, żeby dzieci czuły się bezpieczne.
Wszyscy pracownicy szkoły lub ośrodka powinni wiedzieć, gdzie mogą znaleźć pomoc dla krzywdzonego ucznia.
Informacje te należy często sprawdzać i uzupełniać.
Pomoc może być potrzebna bardzo szybko.

Standardy ochrony małoletnich też trzeba sprawdzać.
Treść standardów może się zmienić.
Co 2 lata dyrektor sprawdzi czy dokument jest aktualny.
To znaczy, czy wszystko zgadza się z przepisami prawa.

W serii Biblioteka self-advokata dotychczas ukazały się:

WSPÓŁPRACUJĄC
PRZEZ
NINIEJSZY CYKL

Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelleksualną

jest organizacją pożytku publicznego

MISJA PSONI jest:

- dbanie o godność i szczęście osób z niepełnosprawnością intelektualną, ich równoprawne miejsce w rodzinie i w społeczeństwie,
- wspieranie rodzin osób z niepełnosprawnością intelektualną we wszystkich obszarach życia i sytuacjach, a zwłaszcza w ich gotowości niesienia pomocy innym.

CELEM PSONI jest działanie na rzecz wyrównywania szans osób z niepełnosprawnością intelektualną, tworzenia warunków przestrzegania wobec nich praw człowieka, prowadzenia ich ku aktywnemu uczestnictwu w życiu społecznym, działanie na rzecz ochrony ich zdrowia oraz wspieranie ich rodzin.

STATYSTYKA:

- 117 Kół terenowych,
- ponad 10 tysięcy członków (rodzice, osoby z niepełnosprawnością intelektualną, przyjaciele),
- ponad 400 placówek i stałych form wsparcia dla ponad 33 tysięcy dzieci i dorosłych.

PSONI prowadzi:

- placówki i projekty z zakresu rehabilitacji, terapii, edukacji, w tym ustawicznej, aktywizacji zawodowej i asystencji,
- wspieranie ruchu self-adwokatów, rzeczników własnych spraw,
- chronione i wspomagane mieszkania grupowe,
- organizację spędzania wolnego czasu (m.in. kluby, zespoły artystyczne, sportowe, turystyczne),
- indywidualne wspieranie w niezależnym życiu,
- wspieranie i pomoc rodzinom,
- działalność wydawniczą, m.in. wydaje kwartalnik „Społeczeństwo dla Wszystkich”.

PSONI współpracuje z instytucjami i organizacjami:

- w tworzeniu nowego prawa,
- w dążeniu do zmiany wizerunku osoby z niepełnosprawnością intelektualną i postaw społecznych,
- w rozwijaniu więzi społecznych, ułatwiających umacnianie się społeczeństwa dla wszystkich, czyli włączanie osób z niepełnosprawnością intelektualną,
- w popularyzowaniu wyników badań naukowych i doświadczeń innych krajów,
- w kształceniu profesjonalnych kadr,
- w umacnianiu organizacji pozarządowych.